

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 2477/1997 “Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών
Δημόσιας Διοίκησης” Άρθρο 4, Παράγραφος 6)

[ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΑΝΑΦΟΡΑΣ 3528/04-05-1999]

Θέμα:

Διερεύνηση συνθηκών θανάτου και ταφής νεογνού

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Μαρία Μητροσύλη

Επιστήμονες: Ζηνοβία Ασημακοπούλου, Έλενα Σταμπουλή

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000

---

1 Δεκεμβρίου 2000
Αρ.Πρωτ. 3528.2.9
Ειδ. Επιστήμονας: Ζ. Ασημακοπούλου
☎ *****
Βοηθός Επιστήμονας: Ε. Σταμπουλή
☎ *****

ΠΟΡΙΣΜΑ

1. Αίτημα της αναφοράς

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε στις 4 Μαΐου 1999 αναφορά της κυρίας Β.Γ. (αριθμ. πρωτ.3528), στην οποία εκφράζονται αμφιβολίες όσον αφορά την τήρηση των τυπικών και νόμιμων διαδικασιών σχετικά με το θάνατο και την ταφή τριών βρεφών που γέννησε το 1974, το 1977 και το 1980 στο Μαιευτήριο «Αλεξάνδρα». Στο πλαίσιο έρευνας που ξεκίνησε η κυρία Γ. σχετικά με τις συνθήκες θανάτου και ταφής των παιδιών της και η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη, ζήτησε τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη για τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων. Ειδικότερα το αίτημα της ήταν η εξεύρεση εγγράφων στοιχείων που να πιστοποιούν το θάνατο των παιδιών της (πιστοποιητικό θανάτου, άδεια ταφής, αποδεικτικά σχετικά με τον τόπο ταφής του δεύτερου τέκνου).

2. Ιστορικό της υπόθεσης

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης σύμφωνα με τα στοιχεία της αναφοράς έχουν ως εξής:

Η κυρία Γ. εισήχθη στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα και γέννησε στις 27 Ιουνίου 1974 βρέφος θήλυ, στις 17 Ιανουαρίου 1977 βρέφος θήλυ και στις 7 Μαΐου 1980 βρέφος άρρεν. Και τα τρία βρέφη παρέμειναν στη ζωή για πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Σημειώνουμε ότι και στα τρία βρέφη ο τοκετός ήταν πρόωρος και διενεργήθηκε με καισαρική τομή.

Πιο συγκεκριμένα:

- ♦ το πρώτο βρέφος, θήλυ, γεννήθηκε στις 27 Ιουνίου 1974 και ώρα 10.40' με βάρος 2. 050 γρ. και κατέληξε στις 28 Ιουνίου 1974 και ώρα 11.40'. Αιτία θανάτου αποτέλεσε η βαρέα αναπνευστική και καρδιακή ανεπάρκεια, σύμφωνα με το ιστορικό νοσηλείας του (αρ. μητρώου: 270/1974). Η γέννηση και ο θάνατος του δηλώθηκαν από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο του νοσοκομείου στο Ληξιαρχείο Αθηνών και εκδόθηκε η υπ' αρ. 100 ληξιαρχική πράξη γέννησης (τόμος 87, 1974). Η ταφή του βρέφους πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιουλίου 1974, στον υπό στοιχείο 592 τάφο του 19^{ου} τμήματος του Γ' Κοιμητηρίου, όπως προκύπτει από το βιβλίο ενεργουμένων ενταφιασμών του έτους 1974.

- ♦ το δεύτερο τέκνο, θήλυ, γεννήθηκε στις 17 Ιανουαρίου 1977 και ώρα 11.45', με βάρος 1.950 γραμ. και απεβίωσε την 18^η ώρα της ίδιας μέρας, λόγω ιδιοπαθούς συνδρόμου αναπνευστικής δυσχέρειας (Ι.Σ.Α.Δ) τετάρτου βαθμού, σύμφωνα με το ιστορικό νοσηλείας του (αρ. μητρώου: 175/1977). Η γέννηση και ο θάνατος του δηλώθηκαν από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο του νοσοκομείου στο Ληξιαρχείο Αθηνών και εκδόθηκε η υπ' αρ. 70 ληξιαρχική πράξη γέννησης (τόμος 7, 1977). Στοιχεία σχετικά με την ταφή του βρέφους δεν ανευρέθησαν στο Γ' Κοιμητήριο στο οποίο ενταφιάζονταν τα βρέφη που κατέληγαν στο Μαιευτήριο «Αλεξάνδρα».
- ♦ το τρίτο τέκνο, άρρεν, γεννήθηκε στις 7 Μαΐου 1980 και ώρα 02.00', με βάρος 1.380 γραμ. και κατέληξε την ίδια μέρα στις 17.00. Σύμφωνα με το ιστορικό νοσηλείας εμφάνιζε βαρύτατη κατάσταση γογγυσμού, αρρυθμίες και απεβίωσε λόγω καρδιακής και αναπνευστικής ανεπάρκειας (αρ. μητρώου: 226/1980). Η γέννηση και ο θάνατος του δηλώθηκαν από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο του νοσοκομείου στο Ληξιαρχείο Αθηνών και εκδόθηκε η υπ' αρ. 238 ληξιαρχική πράξη γέννησης (τόμος 7, 1980). Η ταφή του βρέφους πραγματοποιήθηκε στις 22 Μαΐου 1980, στον υπό στοιχείο 409 τάφο του 27^{ου} τμήματος του Γ' Κοιμητηρίου, όπως προκύπτει από το βιβλίο ενεργουμένων ενταφιασμών του έτους 1980.

Συνήθη πρακτική σε περιπτώσεις θανάτου νεογνών, η οποία ακολουθήθηκε και στις τρεις παραπάνω περιπτώσεις, αποτελεί η ανάθεση των ενεργειών ενταφιασμού των βρεφών από το Νοσοκομείο σε συγκεκριμένο γραφείο τελετών και σε δημόσιο κοιμητήριο. Για το έτος 1977, χρονολογία γέννησης του βρέφους για το οποίο δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με τον ενταφιασμό, το «Αλεξάνδρα» ήταν συμβεβλημένο με το γραφείο τελετών «Βέρρας» σύμφωνα με το υπ' αρ. 11192/27-7-2000 έγγραφο του νοσοκομείου. Οι ενταφιασμοί νεογνών γίνονταν ανέκαθεν στο Γ' Κοιμητήριο.

3. Ενέργειες του Συνηγόρου του Πολίτη

Για τη διερεύνηση της αναφοράς, ο Συνήγορος του Πολίτη είχε εκτεταμένη αλληλογραφία με τους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή το Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας, το νοσοκομείο και το Γ' Κοιμητήριο, με σκοπό να συλλέξει στοιχεία σχετικά με την υπόθεση και να ενημερωθεί για τις απόψεις των παραπάνω φορέων αναφορικά με τα αιτήματα του πολίτη. Ειδικότερα, απέστειλε:

- ♦ προς το Υπουργείο Υγείας, Διεύθυνση Ανάπτυξης Μονάδων Υγείας τα υπ' αριθμ. 3528.2.2 και 3528.2.3 έγγραφα
- ♦ προς το Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο Αλεξάνδρας τα υπ' αριθμ. 3528.2.4 και 3528.2.6 έγγραφα
- ♦ προς το Γ' Κοιμητήριο Αθηνών τα υπ' αριθμ. 3528.2.5, 3528.2.7 και 3528.2.8 έγγραφα.

Στη συνέχεια ο Συνήγορος του Πολίτη διενήργησε επιτόπιες έρευνες στο νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», στο ληξιαρχείο Αθηνών και στο Γ' Κοιμητήριο, τόσο για τη διακρίβωση των δοθέντων από τις αρμόδιες υπηρεσίες στοιχείων, όσο και για την τυχόν εύρεση επιπλέον εγγράφων στοιχείων, σχετικά με τα θανόντα βρέφη.

ΑΥΤΟΨΙΕΣ

Α. Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα»

Στις 2 Οκτωβρίου 2000 πραγματοποιήθηκε αυτοψία στο Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα» από κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη, σε μια προσπάθεια εξεύρεσης επιπλέον στοιχείων εκτός του ιατρικού ιστορικού των νεογνών, το οποίο είχε ήδη δοθεί τόσο στην ενδιαφερόμενη όσο και στο Συνήγορο του Πολίτη.

Τα λοιπά στοιχεία που ανευρέθησαν, είναι τα εξής:

- ♦ *τετράδιο θανόντων βρεφών Α' και Β'* για το διάστημα από 20-10-1976 έως 21-2-1985
- ♦ *τετράδιο εξερχομένων βρεφών Α', Β' και Δ'*, όπου καταγράφονται τόσο τα θανόντα βρέφη, όσο και τα εξερχόμενα εκ του νοσοκομείου ζώντα, χρονικής περιόδου 1975 έως 1977, και
- ♦ *τετράδιο δηλώσεως θανόντων για τα βρέφη της Α' μονάδας* για χρονικό διάστημα από το 1973 έως το 1984.

Όλα τα παραπάνω είναι βιβλία τα οποία συμπληρώνονται στην κλινική προς διευκόλυνση της εσωτερικής λειτουργίας των μονάδων και δεν υφίσταται εκ του νόμου υποχρέωση τήρησης τους πέραν της πενταετίας (Π.Δ 1258/1981).

Σχετικά με τα τρία βρέφη της κυρίας Γ., στα παραπάνω βιβλία ανευρέθησαν τα εξής στοιχεία:

- ♦ Για το πρώτο βρέφος, γεννηθέν το 1974, δε βρέθηκε στα τηρούμενα τετράδια καμία καταχώριση και αυτό διότι τα σχετικά βιβλία καλύπτουν μεταγενέστερη της γεννήσεως του χρονική περίοδο ή αφορούν διαφορετική μονάδα νοσηλείας.
- ♦ Για το δεύτερο βρέφος, γεννηθέν στις 17-1-1977, υπάρχει καταχώριση στο *τετράδιο θανόντων βρεφών Α' και Β' μονάδας*, με πλήρη στοιχεία του βρέφους (βάρος, ώρα γεννήσεως και θανάτου) και με την παρατήρηση ότι ενημερώθηκε ο πατέρας για το θάνατο του βρέφους από τον κύριο Μανωλίδη. Καταχώριση για το βρέφος υπάρχει και στο *τετράδιο εξερχομένων βρεφών Α', Β' και Δ'*.
- ♦ Για το τρίτο βρέφος, γεννηθέν το 1980, βρέθηκε καταχώριση στο *τετράδιο θανόντων βρεφών Α' και Β' μονάδας*, με πλήρη στοιχεία του βρέφους (βάρος, ώρα γεννήσεως και θανάτου) και με την παρατήρηση ότι ενημερώθηκαν οι γονείς για το θάνατο.

B. Ληξιαρχείο Αθηνών:

Στις 26 Οκτωβρίου 2000, κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη διενήργησε επιτόπιο έλεγχο στο ληξιαρχείο Αθηνών. Εκεί ερεύνησε τα βιβλία του ληξιαρχείου και διαπίστωσε ότι η δήλωση γέννησης και θανάτου των τέκνων έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 344/1976 όπως αυτός κωδικοποίησε όλες τις προηγούμενες. Ειδικότερα:

- ♦ σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 και 22 παρ. 1 του Ν. 344/76, σε κάθε ληξιαρχική πράξη γέννησης πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά στοιχεία (αριθμός αστυνομικού δελτίου ταυτότητας, διεύθυνση κατοικίας) του δηλούντος τη γέννηση
- ♦ σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 344/76, η γέννηση δηλώνεται «εντός δέκα ημερών από του τοκετού, εις τον ληξίαρχο του τόπου...» και
- ♦ σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν. 344/1976 που αφορά τις πράξεις θανάτου νεογνών, «1. Ο ληξίαρχος εις ον δηλούται εντός δέκα ημερών από του τοκετού, θάνατος νεογνού, περί της γεννήσεως του οποίου δεν εγένετο ληξιαρχική πράξις, συντάσσει ληξιαρχική πράξιν γεννήσεως. 2. Εις την πράξιν ταύτην, αναγράφεται ότι το νεογνόν δεν υφίσταται εν τη ζωή, άνευ μνείας ότι τούτο εγεννήθη ζών ή νεκρόν. 3.....».

Και οι τρεις ληξιαρχικές πράξεις συντάχθηκαν σύμφωνα με τις παραπάνω προϋποθέσεις και περιλάμβαναν τα απαιτούμενα από το νόμο στοιχεία, με εξαίρεση

την έλλειψη των στοιχείων ταυτότητας του δηλούντος στις υπ' αρ. 70/7/1977 και 238/7/1980 πράξεις. Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με έγγραφο του νοσοκομείου, οι δηλούντες τη γέννηση ήταν εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοί του.

Γ. Γ' Κοιμητήριο Αθηνών

Στις 30 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε αυτοψία στο Γ' Κοιμητήριο Νίκαιας. Στο χώρο των γραφείων του κοιμητηρίου φυλάσσονται α) βιβλία ενεργουμένων ενταφιασμών από το έτος 1963 και εντεύθεν και β) τόμοι με τις ληξιαρχικές πράξεις θανάτου και επισυναπτόμενες άδειες ταφής του νεκροταφείου από το έτος 1985 και εντεύθεν. Ληξιαρχικές πράξεις θανάτου και επισυναπτόμενες άδειες ταφής του νεκροταφείου, περιόδου προγενέστερης του έτους 1985 δεν ανευρέθησαν, είτε διότι έχουν καταστραφεί, είτε επειδή βρίσκονται στην αποθήκη του νεκροταφείου όπου φυλάσσονται, κατά απαράδεκτο τρόπο, τα ήσσονος για το νεκροταφείο έγγραφα (πχ αιτήσεις παράτασης παραμονής σε τάφο κλπ). Σημειώνουμε ότι για το νεκροταφείο κρίσιμα έγγραφα στοιχεία, αποδεικτικά της ταφής, είναι μόνο τα ταφολόγια. Αυτά είναι βιβλία στα οποία καταχωρούνται τα στοιχεία του νεκρού, των συγγενών, της ληξιαρχικής πράξης θανάτου, ο τάφος και παρατηρήσεις. Από την αυτοψία επιβεβαιώθηκε ότι το πρώτο βρέφος τάφηκε στο στρατιωτικό τμήμα του Νεκροταφείου (19°) και όχι στο τμήμα ταφής των βρεφών (27°). Πιθανή εξήγηση αυτού αποτελεί η έλλειψη χώρου στο οικείο τμήμα του νεκροταφείου (βρεφικό). Σημειώνουμε όμως ότι σύμφωνα με το ταφολόγιο της σχετικής χρονικής περιόδου, στις 18-7-1974, ημέρα ταφής του βρέφους Γ., ετάφησαν στο 19° τμήμα του κοιμητηρίου συνολικά δέκα νεογνά. Επιβεβαιώθηκε επίσης ότι για το δεύτερο βρέφος δεν υπάρχει καταχώρηση στα ταφολόγια του νεκροταφείου.

4. Γενικά Συμπεράσματα

A. Πιστοποιητικά και έγγραφα

Κύριο αίτημα της κυρίας Γ. ήταν η ανεύρεση των πιστοποιητικών θανάτου και των αδειών ταφής των βρεφών. Η σχετική έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη κατέδειξε ότι δεν υπάρχει υποχρέωση φύλαξης των συγκεκριμένων εγγράφων από καμία από τις τρεις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Πιστοποιητικό θανάτου δεν ευρέθη στο νοσοκομείο «Αλεξάνδρα». Πιο συγκεκριμένα, το νοσοκομείο εκδίδει το πιστοποιητικό θανάτου το οποίο αποστέλλεται στο αρμόδιο ληξιαρχείο για την έκδοση της ληξιαρχικής πράξης θανάτου καθώς και για την έκδοση της άδειας ταφής (τη δεκαετία 1970-1980 η έκδοση άδειας ταφής γινόταν από την αστυνομία). Σε καμία από τις σχετικές διατάξεις δεν προκύπτει υποχρέωση του νοσοκομείου να διατηρεί αντίγραφα του πιστοποιητικού θανάτου. Από τις διατάξεις του ΠΔ 1258/81 (άρθρο 2) προκύπτει ότι τα νοσοκομεία υποχρεούνται να φυλάσσουν, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω σχετικά με τους νοσηλευόμενους στοιχεία:

- ◆ μητρώα ασθενών 50 έτη,
- ◆ φακέλους ασθενών 20 έτη από την έξοδο,
- ◆ βιβλία λογοδοσίας κλινικών 5 έτη,
- ◆ βιβλία χειρουργικών επεμβάσεων και τοκετών 15 έτη.

Στο φάκελο του ασθενούς υπάρχει το ιατρικό ιστορικό των νεογνών και για τις τρεις περιπτώσεις. Στο ιστορικό και των τριών βρεφών έχουν καταγραφεί σοβαρά προβλήματα υγείας από τη γέννηση τους καθώς και η κατάληξη τους (σύντομη διάρκεια ζωής και θάνατος). Σημειώνεται επίσης, ότι σχετικά με τις τρεις περιπτώσεις των βρεφών της κυρίας Γ., δεν εβρέθησαν ενδείξεις που να τα διαφοροποιούν από

άλλα νεογνά με την ίδια εξέλιξη, ούτε ως προς τηρούμενα στοιχεία ούτε ως προς την τηρούμενη διαδικασία.

Τα ληξιαρχεία είναι υποχρεωμένα από το νόμο να φυλάγουν τα ληξιαρχικά βιβλία γεννήσεων, γάμων, θανάτων και εκθέσεων στο διηλεκές ενώ τους φακέλους ληξιαρχικών γεγονότων για 5 χρόνια (άρθρο 3 ΠΔ 480/85). Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ίδιου ΠΔ «Όλα τα υπόλοιπα έγγραφα και στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στο προηγούμενο άρθρο 3, διατηρούνται επί τριετία από του τέλους του έτους της έκδοσής τους». Σημειώνουμε επίσης ότι από τις σχετικές διατάξεις δεν προκύπτει η υποχρέωση αναγραφής στοιχείων του πιστοποιητικού θανάτου στο σώμα της ληξιαρχικής πράξης γέννησης-θανάτου νεογνών. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το ληξιαρχείο Αθηνών δεν έχει υποχρέωση διατήρησης των πιστοποιητικών θανάτου.

Το Β.Δ 542/1961 στο άρθρο 7 ορίζει ότι ανάμεσα στα βιβλία που υποχρεούται να τηρεί η διοίκηση των δημοτικών και κοινοτικών νεκροταφείων είναι το βιβλίο ενεργουμένων ενταφιασμών (ταφολόγιο) και το βιβλίο αλφαβητικού ευρητηρίου ενταφιαζομένων. Στο Γ' Κοιμητήριο τηρούνται και τα δύο παραπάνω βιβλία από το 1963. Από τις σχετικές διατάξεις δεν προκύπτει υποχρέωση των νεκροταφείων να τηρούν άλλα αρχεία ή στοιχεία σχετικά με αυτά που αναζητεί η κυρία Γ..

Συμπερασματικά, από τη σχετική έρευνα διαπιστώθηκε ότι και οι τρεις εμπλεκόμενοι φορείς διατηρούν τα έγγραφα τα οποία είναι υποχρεωμένοι από το νόμο να φυλάσσουν. Τα συγκεκριμένα έγγραφα, δηλαδή το ιατρικό ιστορικό, οι ληξιαρχικές πράξεις γέννησης και τα στοιχεία του ταφολογίου έχουν δοθεί στην ενδιαφερόμενη. Σημειώνουμε ότι η πάροδος μεγάλου χρονικού διαστήματος από την γένεση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, αποτελεί σοβαρό παράγοντα για τη μη εξεύρεση επιπλέον στοιχείων των οποίων η διαφύλαξη μετά τη χρήση τους δεν ήταν υποχρεωτική. Η μη διαφύλαξη των πιστοποιητικών θανάτου και των αδειών ταφής δεν συνιστά παράβαση νόμου και, σε καμία περίπτωση, δεν συνεπάγεται είτε ότι δεν εκδόθηκαν είτε ότι ο θάνατος δεν επήλθε.

B. Ενταφιασμός δευτέρου παιδιού

Το δεύτερο αίτημα της κυρίας Γ. αφορούσε στην αδυναμία εύρεσης του τάφου του βρέφους που γέννησε το 1977. Από τα στοιχεία της υπόθεσης (ιατρικό ιστορικό, βιβλία κίνησης στη μονάδα νεογνών) καθώς και από τη ληξιαρχική πράξη γέννησης/θανάτου προκύπτει ότι το βρέφος απεβίωσε. Η έκδοση της παραπάνω ληξιαρχικής πράξης συνιστά από μόνη της ισχυρό τεκμήριο για την επέλευση του θανάτου. Η αδυναμία εντοπισμού του τάφου του βρέφους δεν ασκεί ουδεμία επίδραση στην εξέλιξη των γεγονότων που προηγήθηκαν του θανάτου και οδήγησαν σ' αυτόν. Δημιουργεί μόνο απορίες και ασάφεια ως προς το τι επακολούθησε το θάνατο του βρέφους, δηλαδή ως προς την τύχη του νεκρού. Στην περίπτωση που δεν πραγματοποιήθηκε ταφή του βρέφους, η παράλειψη αυτή των αρμοδίων υπηρεσιών συνιστά ενδεχομένως το υπό το άρθρο 365 του Ποινικού Κώδικα αδίκημα της προσβολής μνήμης νεκρού. Επειδή όμως το αδίκημα αυτό αποτελεί πλημμέλημα και έχει παρέλθει ήδη πενταετία από την τέλεση του, έχει ήδη παραγραφεί.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι δε στοιχειοθετούνται αποχρώσεις ενδείξεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 10 του Ν. 2477/1997 και για το λόγο αυτό αποφάσισε να μη διαβιβάσει το παρόν πόρισμα στον Εισαγγελέα.

Διαπιστώνεται όμως ότι υπάρχουν κενά στο ισχύον πλαίσιο όσον αφορά τα στοιχεία που φυλάσσονται σε περιπτώσεις θανάτου νεογνών γεγονός που δημιουργεί αδυναμία ανταπόκρισης των αρμοδίων φορέων σε αιτήματα γονέων που εκφράζουν αμφιβολίες σχετικά με την κατάληξη των βρεφών. Ενδεικτικό της ανάγκης που υπάρχει για τήρηση επαρκών αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με το γεγονός του θανάτου από πλευράς διοικητικών διαδικασιών, αποτελεί το γεγονός ότι προαιρετικά, από το 1983 και μετά, η γραμματεία του νοσοκομείου Αλεξάνδρα τηρεί στοιχεία σχετικά με την μεταφορά των βρεφών από και προς το νεκροτομείο, καθώς και σχετικά με τη δήλωση του θανάτου για την έκδοση της άδειας ταφής και για τη σύνταξη της οικείας ληξιαρχικής πράξης. Επίσης, από το 1993 και εντεύθεν φυλάσσονται φωτοαντίγραφα των πιστοποιητικών θανάτου. Ο Συνήγορος του Πολίτη προτίθεται να υποβάλει προτάσεις προς τα αρμόδια Υπουργεία για την υιοθέτηση κανόνων σχετικά με τις διαδικασίες που ακολουθούνται και τα στοιχεία που τηρούνται σε περιπτώσεις θανάτου νεογνών στα μαιευτήρια και τα ληξιαρχεία, έτσι ώστε να συμβάλλει στη βελτίωση της λειτουργίας τους και στη διασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών.